

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

EGEBÆKKEN

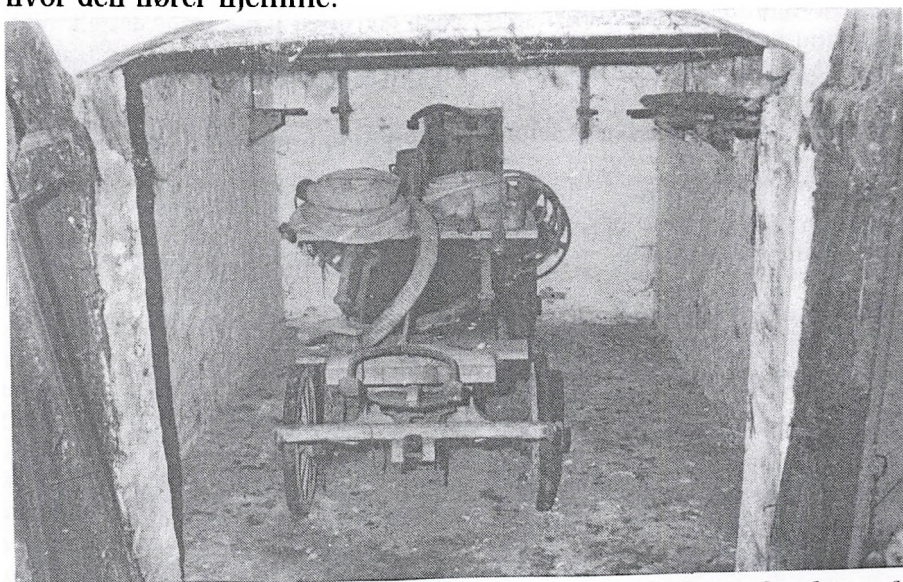

MEDLEMSBLAD FOR
HISTORISK FORENING
FOR
ESPERGÆRDE OG OMEGN
EKSTRANUMMER JUNI 1996

Borger solgte Nyrups gamle Brandsprøjte for én krone !

Men den kommunale ejendom er nu - efter en sej kamp - på vej tilbage til hvor den hører hjemme.

Nyrups hestetrukne brandsprøjte, er over 130 år gammel. Her er den fotograferet i 1977, medens den endnu stod på sin rette plads. (Foto: Rolf Persson)

Af Kjeld Damgaard

Nyrup gamle brandsprøjte stammer fra første halvdel af 1860'erne, hvor landets sogneråd blev pålagt at anskaffe et antal hestetrukne sprøjter, som skulle stationeres rundt om i sognene, således at der blev en rimelig dækning af sognets område. Samtidig blev der bygget sprøjtehus til disse brandsprøjter, og disse kan endnu ses rundt om i landskabet. Sprøjterne blev så betjent af "frivilligt" mandskab, som skulle henholdsvis møde med heste, pumpe vand og være sprøjteførere. Det bør dog tilføjes, at noget af mandskabet rent faktisk blev udpeget af sognerådet.

I Tikøb kommunes område, kom der sprøjtehus i bl.a. Skotterup, Saunte, Tikøb og Nyrup. Sprøjtehuset og sprøjten i Saunte er for mange år siden istandsat af initiativrige borgere i Saunte. Desværre forlyder det, at man i den forbindelse opdagede, at der manglede nogle løse dele på Saunte sprøjten - bl.a. lygter og messingbeslag. Disse løse dele blev så skruet af en anden endnu eksisterende sprøjte og anvendt i Saunte.

Sprøjten "solgt" for en krone !

Den sprøjte, der blev fjernet dele fra, var den i Nyrup. Men bortset fra dette mindre "tyveri", stod Nyrup Brandsprøjte fin og intakt i sit lille hus ved Krogenbergvej i Nyrup. Lige indtil 1993, da nogle beboere i Nyrup fandt på, at ville anvende det lille sprøjtehus til fælles formål. Uden at få en

godkendelse heraf fra den ansvarlige myndighed, blev sprøjten, der jo nu stod i vejen, solgt for 1 krone (!)

Selve huset blev herefter anvendt til gamle møbler - og porten i øvrigt malet i en "uautoriseret" farve.

Ifølge daværende brandinspektør Ole K. Andersen, blev Helsingør Brandvæsen kort efter dette opmærksom på, at sprøjten var forsvundet. I den forbindelse forsøgte man om den kunne efterspores, men da dette ikke lykkedes, opgav man sagen. Ifølge Ole K. Andersen opgav man endvidere at anmelde tyveriet til politiet "på grund af manglende beviser vedrørende ejerforhold".

Tikøb kommunes brandvæsen

Forfatteren til denne artikel har igennem årene holdt øje med at Nyrup Sprøjtehus var intakt, at taget ikke blev synligt utæt o.s.v. Imidlertid gik der omkring 2 år før det gik op for undertegnede, at sprøjten uretmæssigt var fjernet fra Nyrup.

Indtil kommuncesammenlægningen i 1970 var det ubetinget Tikøb kommunale Brandvæsens ansvar at vedligeholde og have tilsyn med de gamle sprøjtehus. Et ansvar, som bekræftes af adskillige tidligere brandmænd fra Tikøb-området. Ved sammenlægningen af brandvæsnerne i Helsingør og Tikøb har man imidlertid tilsyneladende glemt alt om disse huse. I alle fald meddelte daværende viceberedskabschef Ole K. Andersen i september 1995 følgende: *"... Det ligger ikke i brandvæsenets (nuværende Brand- og*

Redningsberedskabs) regi at føre tilsyn med de gamle sprøjtehus og materiellet i disse."

I samme brev skrev Ole K. Andersen endvidere, at man tidligere havde drøftet sagen med Helsingør Kommunes juridiske afdeling. En henvendelse hertil førte imidlertid til følgende svar: *"...at man ikke er i besiddelse af akter om brandsprøjten"*. Det ville sige, at man højst kan have drøftet sagen mundtligt.

Brandsprøjten lokaliseres

Ved adskillige kontakter til lokale beboere, til tidligere brandfolk m.v. blev det konstateret, at sprøjten var blevet solgt til en beboer på Hornbækvej. Hvem der inkasserede den famøse krone for "salget" af den kommunale ejendom, lykkedes det imidlertid ikke at få lokaliseret. Beboeren på Hornbækvej havde sprøjten stående i en temmelig lang periode under et halvtag (næppe sundt for det 130 år gamle køretøj) hvorefter han solgte den videre. Hvad han har inkasseret for den "varme" sag har det heller ikke været muligt at konstatere, men heldigvis var der en vågen brandmand fra Tikøb, der på et senere tidspunkt opdagede at sprøjten nu stod hos en biludlejer i Tulstrup nær Hillerød.

Det stod nu klart, at sprøjten var stjålet fra sprøjtehuset i Nyrup og at mindst en mellemand havde tjent penge på at videresælge denne. En anmeldelse til politiet om tyveriet var imidlertid ikke vejen frem. I alle fald afvistes sagen i første omgang, simpelthen fordi denne artikels

forfatter ikke var ejer af den stjalne ejendom.

Møde om sagen

Efter denne konstatering, lykkedes det ved et vedvarende pres på daværende beredskabschef Poul Birkenfeldt Nielsen, at få et møde i stand, hvor også Ole K. Andersen samt en repræsentant for kommunens juridiske afdeling var til stede.

Mødets resultat blev, at Poul Birkenfeldt Nielsen skulle tage kontakt til manden i Tulstrup m.h.p. at få udleveret sprøjten, idet Brand- og Redningsberedskabet nu nødtvungen erkendte, at man måske alligevel havde at vist ansvar for de gamle sprøjtehus og deres materiel. Skulle det imidlertid ikke lykkedes at få udleveret sprøjten, skulle der indledes en fogedsag.

Kommunal syltning

Med udgangen af november 1995 fratrådte Poul Birkenfeldt Nielsen imidlertid pludselig og adskillige telefonbeskeder om at ringe tilbage, var forgæves. Den 28. januar 1996 var der gået 3 måneder fra det omtalte møde, og der sendtes en rykker til kommunen, der imidlertid ikke svarede. Først med en trussel i maj 1996 om at indbringe sagen som spørgsmål til byrådet, kom der for alvor gang i sagen.

Den nuværende beredskabschef Ole K. Andersen hastede til Tulstrup, således som det var blevet aftalt et halvt år forinden. Og ganske rigtigt: Der stod brandsprøjten - manden ønskede imidlertid ikke at udlevere den, men

---

ville have noget i bytte, f.eks. brosten.

Med denne besked kontaktedes Flynderupgaard Museet, som naturligvis gerne ville tage imod sprøjten. Ved redaktionens afslutning er det imidlertid endnu uafklaret hvorledes en eventuel byttehandel kan finde sted, men museumschef Kenno Pedersen siger til "Egebækken", at der ingen tvivl skal være om, at Flynderupgaard Museet selvfølgelig er interesseret i sprøjten, og at han vil følge sagen nøje i de kommende dage.

Hvad man kan lære af sådan en sag!

Det har været en temmelig frustrerende oplevelse at have med denne sag at gøre. Dels var det næsten umuligt at tro på, at en eller flere beboere i Nyrup havde solgt sprøjten for en krone. Dels ville ingen i kommunen erkende, at man sad med et ansvar for disse gamle klenodier. At blive holdt hen med snak i 9 måneder, beviser endnu engang hvor svært det kan være - selv i små sager - at trænge igennem systemet.

Udgangen på sagen bliver nu, at sprøjten kommer tilbage til der hvor den hører hjemme. Dens placering vil i første omgang blive Flynderupgaard Museet, men på sigt er det museumsvesenets intention, at sådanne ting skal tilbage til hvor de hører hjemme, d.v.s. i Nyrup - eller evt. til en renoveret sprøjtehus i Skotterup. På samme måde er det museernes vision, at sådanne bygninger af stor historisk værdi ude i landskabet skal bevares og istandsættes.

Det eneste generende punkt er nu, at de, som har handlet med sprøjten og tjent penge på det, går fri - og at biludlejeren i Tulstrup ligefrem erklærer, at han skal have noget i bytte. Det må være meget vanskeligt åbenlyst at påstå, at man har været i god tro, når man har købt en hestetrukken brandsprøjte fra 1860'erne - sådanne køretøjer vimler det jo ikke ligefrem med!

*Den sidste gang Nyrup Brandsprøjte var til "ildebrand", var i 1944, da Nyrup-gaardens lade brændte. Her er den dog fotograferet i 1977.
(Foto: Rolf Persson)*

Redaktion af dette nummer:

Kjeld Damgaard (Ansvarshavende)
Rugmarken 27, Mørdrup, 3060
Espergærde, tlf 42 23 52 97.
Eget tryk.